LA GUERRA D'IRAQ, QUATRE ANYS DESPRÉS (I)

A continuació oferim dos interessants documents referits a la guerra d'Iraq. El primer és el resum d'un informe d' Amnistia Internacional sobre la guerra en aquell país, mentre que el segon recull una sèrie d'opinions i de reflexions diverses sobre el tema que ens ocupa.

INFORME AMNISTIA INTERNACIONAL

Motivos de preocupación en el cuarto aniversario de la guerra de Irak

Londres.- El 20 de marzo se cumplen cuatro de la invasión encabezada por Estados Unidos que puso fin al gobierno de Sadam Husein. Irak sigue atrapado en una vorágine de conflicto y abusos graves contra los derechos humanos. Pese a la decisión adoptada por el gobierno estadounidense a principios de enero de enviar 21.500 soldados más a Irak, la seguridad en el país sigue siendo muy precaria.

Situación de la seguridad

La seguridad continúa siendo extremadamente precaria en el país, sobre todo en el denominado "triángulo sunní" que engloba a la capital, Bagdad. Según la Misión de Asistencia de las Naciones Unidas para el Iraq (UNAMI), más de 34.000 personas murieron en 2006 a causa de la violencia perpetrada por diversos sectores, entre ellos, grupos armados opuestos al gobierno iraquí y a la presencia de tropas extranjeras, las fuerzas gubernamentales iraquíes, militantes chiíes y sunníes así como oscuros "escuadrones de la muerte" responsables de homicidios sectarios, y tropas de la Fuerza Multinacional liderada por Estados Unidos. La violencia ha sido más intensa en Bagdad, pero también ha afectado seriamente a otras zonas. En la actualidad hay desplegados en la capital unos 90.000 efectivos estadounidenses e iraquíes, pero es demasiado pronto para determinar si este despliegue mejorará la seguridad o conllevará un aumento de los abusos contra los derechos humanos.

Continúan los homicidios y otros abusos contra los derechos humanos a manos de diversos actores, y a menudo resulta difícil atribuir la responsabilidad en casos concretos. Los grupos armados contrarios al gobierno iraquí y a la presencia de tropas extranjeras en el país siguen perpetrando matanzas indiscriminadas. También ha aumentado la violencia sectaria en la que participan insurgentes sunníes, milicias chiíes como el Ejército Mahdi y sombríos "escuadrones de la muerte" presuntamente vinculados a agrupaciones políticas. Asimismo continúan recibiéndose informes de violaciones de los derechos humanos perpetradas por las fuerzas de seguridad iraquíes y la Fuerza Multinacional que les presta apoyo. Según informes, las fuerzas de seguridad del gobierno, de mayoría chií, y milicias progubernamentales son responsables de detenciones arbitrarias, "desapariciones" y tortura sistemática, sobre todo en prisiones y centros de detención controlados por el Ministerio del Interior. Entre los métodos de tortura utilizados, se han recibido informes de brutales palizas, descargas eléctricas en varias partes del cuerpo, suspensión del techo y agresiones sexuales.

Ausencia de investigaciones

En algunos caos, el gobierno iraquí ha prometido investigar denuncias de tortura infligida a personas detenidas, pero, hasta la fecha, las autoridades no han hecho públicos los resultados de ninguna investigación.

Detenciones

La Fuerza Multinacional sigue manteniendo recluidas sin cargos ni juicio a unas 14.500 personas, mayoritariamente en Camp Bucca, cerca de Basora, y Camp Cropper, en las proximidades de Baghdad, tras el cierre de la prisión de Abu Ghraib en septiembre de 2006. Se han presentado cargos contra varios soldados estadounidenses y británicos en relación con violaciones graves de los derechos humanos contra civiles iraquíes, como el homicidio de 24 personas en la localidad de Haditha, al norte de Bagdad, en noviembre de 2005.

Pena de muerte

El uso de la pena de muerte ha aumentado de forma acelerada desde que ésta se reinstauró en 2004: al menos 65 personas, entre ellas dos mujeres y el ex presidente Sadam Husein, fueron ejecutadas en 2006, y otras 170 permanecen en espera de ejecución. Según los informes recibidos, hasta el momento en 2007 se ha ejecutado al menos a 16 personas, incluidos dos de los acusados en el juicio de Sadam Husein ante el Alto Tribunal Penal Iraquí, que fue considerado injusto por los observadores internacionales, entre otros, Amnistía Internacional. Igualmente se cree que muchas de las personas condenadas a muerte por el Tribunal Penal Central de Irak fueron juzgadas en procesos que no cumplían las normas internacionales sobre juicios justos.

El 15 de marzo, la Sala de Apelaciones de del Alto Tribunal Penal Iraquí confirmó la condena de muerte impuesta al ex vicepresidente Taha Yassin Ramadhan. Es probable que sea ejecutado en los próximos 30 días. Según el Estatuto del Alto Tribunal, los condenados a muerte no pueden ser indultados por el presidente del país.

Personas refugiadas

Debido al alto grado de violencia que vive Irak, dos millones de iraquíes han huido y han buscado refugio en países vecinos, especialmente en Siria y Jordania, mientras que 1,7 millones han quedado desplazados internamente en Irak, según cálculos recientes del Alto Comisionado de las Naciones Unidas para los Refugiados (ACNUR). Esta crisis humanitaria sigue agravándose, pues, según informes,

aproximadamente 50.000 personas intentan abandonar el país cada mes. El ACNUR ha hecho un llamamiento a la comunidad internacional para que preste ayuda urgentemente. Amnistía Internacional envió una delegación a Jordania a principios de marzo para indagar sobre la situación de las personas refugiadas iraquíes y está intentando realizar una visita similar a Siria lo antes posible.

Ataques contra las minorías

Los miembros de grupos minoritarios no musulmanes, como los cristianos o los mandeístas, así como personas palestinas y sirias refugiadas en Irak, se han convertido en objetivo de homicidios, y muchos se han visto obligados a abandonar el país. Numerosos profesionales, como profesores universitarios, periodistas, médicos y abogados, también han sido blanco de los ataques.

Mujeres

Las mujeres siguen sufriendo secuestros y violaciones, intimidación de extremistas religiosos –especialmente si las mujeres no siguen un estricto código indumentario– y delitos por motivos de "honor" perpetrados por familiares varones. Según informes, ha aumentado la incidencia de estos últimos desde 2003.

Norte de Irak

Las tres provincias del norte de Irak que están bajo control kurdo se han visto menos afectadas por la violencia que otras partes del país. Sin embargo, en estas zonas, las autoridades también son responsables de detenciones arbitrarias, detenciones sin cargos ni juicio, uso de fuerza excesiva contra manifestantes, restricciones a la libertad de expresión y ejecuciones, y continúa la constante de homicidios por motivos de "honor".

OPINIONS I REFLEXIONS SOBRE LA GUERRA D'IRAK

Iraq, reconstrucció o destrucció?

Un any després de la recuperació de la sobirania, l'Iraq és lluny d'aconseguir l'estabilitat. Com pot Europa contribuir al desenvolupament de la pau i la democràcia, ara que l'Iraq es troba a la cruïlla entre el caos i la consolidació?

Fora de les seves fronteres, el poder tou europeu s'evapora"

Domènec Ruiz Devesa - Washington - 19.3.2007

Traducció : Rosa Planas
Fa quatre anys, el 20 de març de 2003, va començar la segona guerra d'Iraq. Conversa amb el filòsof, economista i investigador americà Francis Fukuyama.
La guerra d'Iraq, que va tornar a dividir Europa en dos camps l'any 2003, "no és motiu per alterar la relació tradicional entre els Estats Units i Europa". Ho diu Francis Fukuyama, de 54 anys, pensador nord-americà conegut pel seu llibre *El fin de la Historia y el último hombre* (Planeta, 1992). En contra de vells companys de viatge com l'antic secretari nord-americà de defensa, Donald Rumsfeld, s'oposa a desenvolupar aliances selectives amb alguns països europeus excloent-ne d'altres. Això si, creu que "Europa té un problema fonamental d'acció col· lectiva i dubto que es produeixi una verdadera unió política".

Fukuyama és inclassificable tot i els vincles tradicionals que té amb la dreta neoliberal nord-americana. Tot i que, a mitjans dels anys 90, aquest professor d'economia internacional de la Universitat John Hopkins estava anclat al moviment neoconservador, l'any 2003 es va desmarcar de la guerra d'Iraq i per últim, l'any 2004, va negar-se a donar el seu suport al president Bush a les eleccions presidencials. L'any 2006, Fukuyama va publicar un altre llibre, *America at the Crossroads* (Universitat de Yale, 2006). Allà, tot i reiterar la vigència de l'últim objectiu del neoconservadurisme, o sigui, el triomf de la democràcia liberal al món, es manifesta contrari a l'ús excessiu de les mesures militars que han fet servir els Estats Units per obtenir les seves metes.

La UE al laberint d'Orient Mitjà

D'un temps ençà, Fukuyama ha estat analitzant la reconstrucció d'estats fallits. El Líban és un exemple de país en vies de construcció estatal, però la seva situació va empitjorar l'estiu passat per la guerra entre Israel i el grup terrorista Hesbol· là. La UE va oferir liderar una força de Nacions Unides per estabilitzar la frontera sud del Líban després de la retirada de Hesbol· là. Fukuyama alaba "el coratge dels europeus" quan van acceptar intervenir en un escenari tan explosiu, però es mostra escèptic de l'èxit de la missió a llarg termini: "Han debilitat la guerrilla de Hesbol· là, però no l'han eliminat, i des del punt de vista propagandístic s'ha enfortit més que mai. A més a més, tot i que Hesbol· là s'ha retirat de la frontera sud, no ha acceptat desarmar-se, cosa que continua posant nerviós a Israel". Tenint en compte que el marge de maniobra de la força de les Nacions Unides no és suficient per desarmar Hesbol· là, es mostra convençut "que tornarà a esclatar la violència".

Segons Fukuyama, el conflicte Palestí-Israelià està relacionat amb l'última guerra al Líban, però no n'és la causa principal. "La seva resolució no serà suficient per estabilitzar la regió". És més, recorda el professor, "un acord entre Israel i Palestina molestaria molts extremistes, fins i tot a Hesbol· là, que estarien disposats a seguir recorrent a la violència". Això, però, no li impedeix reconèixer, en oberta discrepància amb els seus antics companys neoconservadors – defensors incondicionals de l'aliança entre Estats Units i l'estat hebreu – que l'alineació estreta amb Israel a la guerra del Líban no va afavorir el país nord-americà.

Ni 'realpolitik' ni multilateralisme

Fukuyama reconeix els èxits que la política "exterior" de la UE ha aconseguit, centrada en l'ús del poder *tou* (influència política, econòmica i cultural) en contraposició a l'ús del poder *dur* (força militar) per part dels Estats Units. Segons ell, "la perspectiva d'una futura adhesió a la UE ha permès una transformació pacífica de l'antiga Europa comunista". Amb tot, estima que l'enfocament europeu no és eficaç a altres llocs, en particular a Orient Mitjà, ja que no existeix l'incentiu de l'adhesió: "Fora d'Europa el poder tou europeu s'evapora, tot i que es realitzin missions útils de caràcter humanitari a Àfrica i altres continents".

El rebuig de Fukuyama a la política neoconservadora i militarista de l'administració Bush no el converteix ni en un multilateralista a l'europea, contrari a l'ús de la força per principi, ni en un realista tradicional, preocupat només per mantenir l'estabilitat del sistema internacional. "El realisme només es preocupa per les relacions de poder, minimitzant la importància dels anomenats assumptes interns dels estats, com ara els abusos dels Drets Humans i la falta de llibertats públiques. Al mateix temps, el multilateralisme no pot ser efectiu amb el sistema de les Nacions Unides, que no és adequat pels problemes que encarem avui dia", afirma. Per últim, Fukuyama també rebutja la teoria del "xoc entre civilitzacions", ja que "la identitat nacional és més important que la pertinença a una *civilització*, però els islamites radicals són els únics en creure's part d'una civilització distintiva".

El que els iraquians esperen d'Europa

Stella Willborn - Ilmenau - 13.6.2005

Traducció : Herminia Herrándiz (AJUT)
Fa un any, la UE es va comprometre a portar a terme la reconstrucció de l'Iraq. Què ha passat des d'aleshores?
Les eleccions del gener passat van assentar la base per a la reconstrucció democràtica de l'Iraq. Malgrat això, donada la violència continuada, serà difícil que el país pugui establir una seguretat interna i un sistema democràtic de govern per sí mateix. Per aquest motiu els EUA i la UE van redactar una declaració conjunta del seu suport per a mesures contra la pobresa, mesures en favor del govern i de la societat civil i l'aplicació dels drets humans. Però quins passos ha fet la UE per acomplir les seves promeses?

Una nació dividida

Com a resultat de les eleccions iraquianes, un cert nombre de grups diversos compartiran el poder tant a nivell nacional com provincial. Amb un 42,8% dels vots, l'Aliança Xiïta Unida de l'Iraq ha estat la gran guanyadora en obtenir una petita majoria absoluta a l'Assemblea Nacional basant-se en el reglament intern de la mateixa. L'Aliança Kurda, amb un 25,7% dels vots, forma el segon gran bloc però està dividida en dues faccions: per una banda els fonamentalistes islàmics que pretenen que la Constitució es basi en la sharia o llei islàmica, i per l'altra, els kurds seculars, ansiosos per aconseguir l'autonomia. La darrera clau ètnica la posen els àrabs sunnites, que van boicotejar les eleccions argumentant que estaven sent dirigides pels ocupants nord-americans. Fomentar la cooperació entre els diferents partits polítics i deixar una porta oberta als sunnites serà tasca del nou primer ministre iraquià, el moderat Ibrahim Al-Jaafari.

Un cop format el parlament, la recentment escollida Assemblea Nacional haurà de dissenyar i presentar una nova Constitució per al 15 d'agost. Després els iraquians tindran dos mesos per a ratificar-la. Amb la Constitució ratificada, el poble haurà d'escollir a finals del 2005 un parlament definitiu. Sens dubte, els iraquians necessitaran el recolzament internacional, sobretot militar, però sempre sota la vigent Resolució 1546 de l'ONU, la ronda de tasques dels cascs blaus a Iraq expira a finals del 2005.

Els polonesos, britànics i italians són alguns dels exèrcits de la UE presents a l'Iraq. Els iraquians els continuen veient com a ocupants més que com a

alliberadors i això queda reflectit en els continus atacs que pateixen aquests contingents. Però Europa no està prestant només assistència militar, també presta ajuda a la societat civil, que es concentra en el sector financer. També destina ajuts addicionals als fons per a la reconstrucció de l'Administració i les infraestructures o per pal•liar la pobresa, i presta la seva cobertura als Ministeris d'Electricitat i Petroli. Però només 5 dels 200 milions entregats per a la reconstrucció de l'Iraq es destinaran a reforçar la democràcia, defensar els drets humans i consolidar la societat civil.

Europa vacil•lant

Una societat civil assentada és el requisit sine quan non per arribar a un Iraq democràtic, i hi ha moltes maneres que Europa s'impliqui en aquest sentit. Per exemple, el recentment escollit govern iraquià ha sol•licitat a la UE que hi estableixi una representació oficial per augmentar la visibilitat de la Unió. Aquest tipus de presència demostraria a la gent que la UE no està implicada només militarment. La Unió Europea té dubtes al respecte i és normal donada la situació del país en matèria de seguretat.

L'Iraq en sortiria molt beneficiat si els programes existents per a la formació de policies, jutges i polítics s'ampliessin. En concret, l'Iraq espera obtenir de la UE lliçons en enginyeria institucional: el federalisme sembla perfilar-se com la millor solució possible per mantenir una divisió estable de poders entres els tres grans grups ètnics del país.

El que la UE s'ha de preguntar és perquè l'Iraq no està inclòs a l'àrea de col•laboració euromediterrània, quan sí que ho estan veïns seus com Síria, Jordània i Turquia. La Unió va crear aquest programa per enfortir les societats civils i per fer més estrets els vincles entre ells. Vist això, la Unió podria fer servir un sistema que ja està funcionant en comptes de malgastar energia creant nous programes.

La Unió Europea ha de sobreposar-se a la seva indecisió pel que fa a l'Iraq i implicar-s'hi seriosament per enfortir la incipient democràcia iraquiana més enllà del compromís militar.

"Els europeus han perdut una oportunitat!"

Charlotte Tubbax - Paris - 7.6.2005

Traducció : Mar Andreu (AJUT)
El director iraquià Saad Salman subratlla la importància de la presència americana en el territori i lamenta que França, que l'ha acollit durant trenta anys, no hagi participat en la caiguda de Saddam Hussein.
Després del seu documental *Bagdad: On/Off*, una *road-movie* clandestina a l'Iraq de Saddam Hussein, el director Saad Salman ha tornat a l'Iraq per rodar, aquest cop, una pel•lícula. Per impregnar-se de l'ambient de la ciutat de Bagdad, ha volgut escriure el guió allà mateix i no a Paris on està exiliat des de 1976. Saad Salman, que està compromès amb el procés de reconstrucció de l'Iraq, fa tot allò que pot per mantenir-se independent davant les forces polítiques del país. Ha rebutjat càrrecs importants i no pertany a cap partit polític, fet que constitueix, d'altra banda, el seu principal desavantatge.

Com ha viscut la seva tornada al país després d'un període tan llarg a França?

Tinc la mateixa impressió que vaig tenir quan vaig arribar a França fa trenta anys. Per estrany que sembli, a Bagdad em sento com un estranger. Tot ha canviat d'una manera radical, tant els codis, com els símbols o la manera de parlar... La roba per exemple: a la meva època, a Bagdad, estava mal vist sortir amb gel•laba mentre que, avui en dia, sembla absolutament normal. Ara és pràcticament impossible trobar pel carrer una dona que no porta vel. La gent dels pobles i els beduins han arribat a Bagdad i tots els "comportaments urbans" han desaparegut completament. Ens trobem davant d'una regressió.

Els conflictes entre les comunitats són palpables a l'Iraq?

Jo no em sento ni sunnita ni xiïta, sinó iraquià! No es percep tensió al carrer, però en canvi, l'expressió política crea un malestar artificial. Hi ha forces a l'interior i a l'exterior de l'Iraq, especialment França, que s'impliquen en els conflictes intracomunitaris per fer fracassar el projecte americà.

Què en pensa del paper dels americans avui en dia?

No es pot definir la conveniència d'aquesta intervenció, però està clar que ha estat positiva arran de la caiguda de Saddam Hussein. El problema dels americans són els iraquians. Per un americà, és difícil trobar un interlocutor iraquià. Els trenta anys de règim feixista han instal•lat una cultura d'hipocresia i s'ha obert una bretxa. Els iraquians i el americans no s'entenen. Les poblacions iraquianes demanen una presència americana que vagi més enllà de l'àmbit militar: l'experiència, les tecnologies... No es pot lluitar contra una petita banda mafiosa amb tancs i helicòpters. Els americans utilitzarien una bomba atòmica per matar una rata!

Avui en dia, el clima tendeix a l'hostilitat o més aviat a l'esperança?

Ens trobem lluny de la guerra civil. Abans, les persones que actuaven amb violència ho feien en silenci, en el nom de l'aparell de l'Estat. Ara, ja no formen part de l'Estat, però el seu instint criminal es manté. Han canviat de bàndol i es dediquen a matar civils. D'altra banda, cal saber que es tracta de minories que treballen per a diferents serveis secrets iraquians. Tanmateix, la societat iraquiana ha demostrat que és sòlida, ja que durant dotze anys, la població ha aconseguit evitar la guerra civil.
A partit d'ara, el procés polític està en marxa i no hi ha cap possibilitat de tirar enrere. L'Orient Mitjà en el seu conjunt es beneficiarà de les millores de la situació a l'Iraq. Malgrat tots els obstacles, els deu milions d'iraquians estan molt compromesos i cap d'ells no acceptarà el retorn del règim feixista.

Pel que fa a la presència de tropes europees, què n'esperen els iraquians?

Per als iraquians, no hi ha una sola Europa sinó diversos països. Si França pretén ser l'Europa sencera i s'hi vol amagar darrera, és problema seu. França s'ho ha jugat tot a una sola persona durant trenta anys, però això no és culpa dels iraquians. França tenia la possibilitat de participar en l'alliberació i ara paga les conseqüències de la seva tria.
En general, als iraquians no els agrada la presència militar; més aviat tenen la necessitat d'una força que protegeixi l'evolució del procés polític sense intervenir-hi. Estem amenaçats pels iranians, els turcs, els jordans, els siris i els saudites, així que la presència americana es fa necessària. Els europeus han perdut una oportunitat! Encara que alguns països europeus són ben presents a l'Irak, França i Alemanya, antics aliats del règim de Saddam Hussein, no en formen part. Europa no té una sola veu.

L'Iraq, de camí cap a la teocràcia?

Ulrich Schwerin - Paris - 14.6.2005

Traducció : Gisela Valls (AJUT)
La petició del gran aiatol•là xiïta Ali al-Sistani de basar la nova Constitució en la xara desperta el temor d'una islamització de l'Iraq.
Per l'Iraq circula el rumor d'un cop islamista a la Constitució: el dret islàmic tradicional, la xara, hauria d'ancorar en la nova constitució iraquiana com a únic fonament de la legislació. En les eleccions al parlament a finals del gener passat, l'Aliança Iraquiana Unida, va obtenir la majoria absoluta d'escons i per conseqüent va tenir una influència considerable en l'elaboració de la Constitució que a finals de juliol ha d'estar finalitzada. L'Aliança compta amb el recolzament del gran aiatol•là Ali al-Sistani, respectat i admirat pels xiïtes i que té una gran influència. A l'estranger, però, aquest ancià amb turbant i barba blanca recorda l'aiatol•là Khomeini i la revolució iraniana del 1979 i desperta el temor que els xiïtes podrien introduir a l'Iraq el model teocràtic de l'Iran per la via democràtica.

Els islamistes no tenen un recolzament ampli

El debat sobre el rol de l'Islam gira entorn de la posició legal de la xara. En la Constitució transitòria que es va aprovar l'abril del 2004, es menciona la xara com a font de dret: les lleis no han d'anar contra la xara, però alhora ha de ser compatible amb les llibertats modernes bàsiques. Les conseqüències, de totes maneres, són discutibles.
Els països veïns han provat que els suggeriments no sempre es posen en pràctica, i depèn en gran mesura de com la xara es transfereix a les lleis del país i si aquestes lleis s'estableixen i s'apliquen, o no, als jutjats. Sense un suport islàmic important, les clàusules de la Constitució romandran inaplicades.

A l'Iraq, els moviments islàmics massius no existeixen perquè el partit socialista i secular Baas de Saddam Hussein va suprimir immediatament tota oposició, cosa que fa que fins i tot avui l'Islam es vegi mancat de l'ampli suport que necessita a l'Iraq per influir en la política i en la societat. Això marca un contrast amb el Líban, Palestina i Pakistan, on els moviments islàmics Hezbol•là, Hamàs i Jamaat-e-Islami han exercit una gran influència en la política i la societat, utilitzant hospitals, escoles i mesquites per construir estats paral•lels.

La caiguda d'al-Sadr

Tot i la influència de terroristes violents com Abu Mussab al-Zarqawi, que opera localment per al-Qaida, i el xiïta religiós Muqtada al-Sadr, que comanda milers de lluitadors de milícia a les barriades de les capitals, ni la significació social dels islamistes ni el seu suport a tot l'Iraq s'han de sobreestimar. Degut a aquest ús d'excessiva violència, el jove al-Sadr, que va guanyar autoritat i popularitat gràcies al seu pare, un religiós radical que va jugar un rol destacat en el moviment de resistència contra la dictadura de Saddam, ja no imposa el respecte que un cop va tenir. La seva derrota en una lluita pel poder amb al-Sistani també va contribuir al seu enfonsament.

A banda de tot això, el gran aiatol•là de Najaf no només gaudeix d'una gran autoritat entre la societat xiïta sobre els temes teològics, sinó que les seves paraules també tenen un gran pes en el camp de la política. Per això la seva crida a les tàctiques no agressives, la cooperació i la participació a les eleccions, va jugar un rol important i assegurava que les àrees xiïtes en general romandrien calmades.

Teocràtic no, ultraconservador

Com a resultat de la victòria electoral dels xiïtes, al-Sistani va obtenir veu i vot en la nova constitució. De totes maneres, ha rebutjat consistentment la idea d'un rol polític per a l'Islam de l'estil del de l'Iran, amb el qual les autoritats religioses també tenen l'última paraula en temes polítics. La idea d'exercir poder polític a través de l'espiritualitat representa una innovació teològica que contravé directament la tradició xiïta del pacifisme, que manté que la religió i la política han d'estar separades.

És important no témer que al-Sistani introdueixi un estat teocràtic; de totes maneres, ara per ara un Iraq modern i secular és del tot impossible. Tot i els seus punts de vista polítics moderats, ell representa una filosofia religiosa i ultraconservadora segons la qual especialment les dones gaudeixen de molt poca llibertat. A més a més, el passat febrer va anunciar que afavoria la xara islàmica com a única font de legislació a l'Iraq. Si això no té unes conseqüències immediates en la legislació o jurisprudència, indicarà l'equilibri polític de poder a l'Iraq. De totes maneres, si l'Islam polític guanya poder a l'Iraq, la menció de la xara com a única font de legislació a la constitució podria preparar el camí per emprendre més mesures per fer estendre l'Islam per tot l'Iraq.

Mercedes Bresso: “Una via europea? Sens dubte, més realista”

Eleonora Palermo - Paris - 24.8.2005

Traducció : Herminia Herrándiz (AJUT)

Europa i Iraq en un breu “pregunta i resposta”. *Cafè babel* entrevista a Mercedes Bresso, ex eurodiputada, actual presidenta de la regió del Piemont i recentment anomenada presidenta de la Unió dels Federalistes Europeus

A un any de la fi dels combats armats, la presència militar de les "forces de pau" occidentals continua a l'Iraq. Entre pronòstics de retirada de les tropes i el deure moral d’ajudar la població iraquiana, la presència europea al país és un tema urgent per a les esquerres europees. *Cafè babel* en parla amb la professora Mercedes Bresso, recentment anomenada presidenta de la Unió dels Federalistes Europeus (UEF), l’organització europea no governamental i independent que promou una Europa federal. Després d’exercir com a professora d’Economia del Medi Ambient en diferents universitats italianes i estrangeres, el juny del 2004 la professora Bresso va passar a ser diputada del Parlament europeu, càrrec que va abandonar l’abril del 2005 per assumir el de Presidenta de la regió del Piemont, escollida per la coalició de centreesquerra.

Segons vostè, quin balanç es pot fer de la situació iraquiana un any després de la recuperació de la sobirania? Quin pes ha tingut Europa en la seva evolució?

És difícil fer un judici sobre la situació actual a l’Iraq. Tinc la sensació que ara la guerra es combat en el front de la informació: tots estem convençuts que no se’ns explica la veritat, tota la veritat i només la veritat. Això em porta a pensar que la situació no és exactament la que la coalició pretenia crear amb el començament del conflicte. En resum, els comptes no surten. Pel que fa a Europa, podem dir que si la guerra ha estat un element de divisió entre els estats, la pau ha estat un factor d'unitat a nivell de pobles i d’opinió pública. Els europeus han jugat un paper principal a l’hora de reduir la força, el pes i les conseqüències negatives del conflicte.

A finals de gener les eleccions iraquianes i l'afluència dels iraquians a les urnes van ser rebudes amb entusiasme per la opinió pública europea. Com valora aquesta reacció?

Personalment, encara que valori positivament el fet que s'han celebrat les eleccions, no m'he deixat portar per l'entusiasme. Les eleccions en un país ocupat i exposat a nombroses amenaces mai no poden veritablement lliures. Els resultats d'aquesta situació no es poden preveure.

Segons vostè, quina seria la reacció que tindria l'Iraq davant la retirada de les tropes italianes i europees?

No crec que la retirada de les tropes italianes pugui donar com a resultat que els atemptats terroristes siguin més sanguinaris i freqüents.

Durant el seu viatge a Europa el febrer passat, Condolezza Rice va exhortar els aliats a la unitat. Quin impacte ha tingut aquest discurs sobre la postura europea sobre l'Iraq?

No crec que el discurs de Condoleeza Rice hagi influenciat de manera important la postura dels europeus pel que fa a la guerra a l'Iraq. L'opinió pública continua sent escèptica pel que fa a la congruïtat entre medis i objectius. Dit d'una altra manera, a Europa es continua pensant que la guerra no és l'instrument adequat per combatre el terrorisme.

Segurament vostè seria més favorable a la retirada europea de l'Iraq. Però pot dir-se que aquesta és una decisió responsable? No pensa que per a la UE prendre les pròpies responsabilitats significa quedar-se a l'Iraq, també amb els EUA?

Potser amb els EUA, però no sota comandament americà. Una força de pau guiada per les Nacions Unides podria ser una solució.

I pel que fa als EUA, quina alternativa podria oferir Europa? Quins escenaris pot obrir Europa comparats amb els presentats pels EUA?

La via europea és més realista. Eradicar el terrorisme amb els bombardejos i amb la guerra "infinita", això sí que és una utopia. Una utopia terrible que sembra cegar els grups dirigents de la política nord-americana. En canvi, els europeus mantenen, per cert, de manera realista, que amb la guerra no es combat el terrorisme: s'alimenta. I pensen que l'única manera possible de desactivar les bombes que tanta por ens fan és mitjançant el diàleg amb el món àrab i amb el tercer món.

Les tropes Europees s'hi han de quedar

Christian Goodman - Schweinfurt - 7.6.2005

Traducció : Montse Sagrera (AJUT)
Quan els EUA van envair l'Iraq el 20 de març del 2003 van demanar recolzament a Europa. Alguns països van enviar-hi forces i d'altres no ho van fer, però l'important és que les que ara són allà no se'n vagin. Sens dubte, el que ara cal són més tropes.
Els atemptats a Madrid de l'11 de març 2004 van demostrar que no només els EUA, sinó el món sencer, és susceptible als atacs terroristes, i que és necessària la cooperació internacional per afrontar-los. La decisió del president del govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, de rendir-se davant els terroristes i retirar les tropes de l'Iraq potser va ser una manera de mantenir la pau a Espanya, però també va encoratjar tots els terroristes d'Europa a utilitzar els bombardeigs a civils com a sistema per obtenir tot el que reclamaven.

Els Estats Units no poden tots sols

L'enfrontament a una guerra amb diversos fronts des dels atacs a Nova York de l'11 de setembre ha convertit els EUA en una constant de lluita. La recent reelecció del president Bush va ser possible només gràcies a una petita diferència, i una enquesta revelava que només el 42% dels enquestats estava d'acord amb la política del president Bush. Malgrat tot, ara ja hi tenim ficat el coll, i la feina s'ha d'acabar. El problema és que els EUA no ho poden fer tots sols. Els nivells d'allistament han estat més baixos del que es necessitava l'últim trimestre, i les tropes veteranes abandonen l'exèrcit a marxes forçades un cop finalitzen el programa de retenció (la clàusula contractual que permet a l'exèrcit de mantenir les trobes actives en temps de guerra encara que hagi passat el període inicial d'allistament), sense tenir en compte la recompensa oferta. La Guàrdia Nacional i les unitats de reserva, enviades per reforçar les unitats armades ordinàries, sumen el 40% de les tropes a l'Iraq, però com indicava el General James Helmly el desembre del 2004, aquesta reserva pertanyent a l'exèrcit "està ràpidament degenerant en una força "desunida". A diferència del que va passar a la guerra del Vietnam, el servei militar no és obligatori i, per tant, els EUA no poden executar el tipus de guerra planejada que duien a terme als seixanta i, en conseqüència, necessiten l'ajuda de tot el món per a lluitar contra el terrorisme.

Problemes d'imatge

No és només el funcionament intern de l'exèrcit el que causa problemes; actualment, els EUA pateixen un problema d'imatge. La recent premsa dolenta en combinació amb l'incident d'Abu Graib, quan un petit grup de soldats de reserva van humiliar presoners iraquians, i les al•legacions recents de profanació de l'Alcorà a les presons de la badia de Guantànamo han perjudicat la fe en els soldats americans. Una força multinacional major seria més àmpliament acceptada per les comunitats musulmanes, tant dins com fora de l'Iraq, i també rebria legitimitat per part de la comunitat internacional. A més, els EUA són l'aliat més fort d'Israel i molts terroristes islàmics, Osama Bin Laden inclòs, l'han batejat com a estat sionista. Europa no es troba tan inclosa en la suposada conspiració jueva i podria ser considerada com una força neutral destinada a solucionar els problemes d'ambdues parts. Això no significa, però, que el nombre de baixes europees a l'Iraq augmenti dramàticament, ja que la majoria de forces, especialment les més petites, només desenvolupen tasques d'auxili i suport. Així, doncs, la major part de la càrrega encara recauria sobre les espatlles d'Amèrica.

Bé per Europa

Malgrat tot, l'increment de forces europees a l'Iraq no només ajudaria a esmorteir la imatge de *cowboy* d'Amèrica. Si l'Iraq es converteix en focus de les cèl•lules terroristes, l'atenció i la mà d'obra es desvia a altres objectius. Per tant, si es crea una "Meca del terrorisme", els civils que tornen a casa deixen de ser objectius i es reemplacen per soldats ben entrenats, preparats per qualsevol amenaça: la guerra a l'Iraq és d'esperar, però un atac terrorista a Europa podria ser un esdeveniment terrible. A més, un augment en el nombre de tropes europees significa que és més probable una derrota del terrorisme a l'Iraq, i això constituiria una pèrdua moral major per a tots els terroristes. Això és especialment important, perquè molts dels terroristes importats a l'Iraq de països com ara França, Anglaterra i Alemanya, són joventuts amb pocs ingressos per a qui la lluita en una *jihad* és una opció atractiva. Si el transport a l'Iraq és vist com un suïcidi sense resultats positius, el nombre de reclutes segur que disminuirà.

El terrorisme afecta tothom, sigui quina sigui l'opinió personal sobre la invasió a l'Iraq. Deixar de banda arguments passats sobre la legalitat de la invasió i arribar a un acord sobre com Europa i els Estats Units poden treballar junts per lluitar contra el terrorisme és l'única manera de guanyar

aquesta batalla. Si les tropes italianes i poloneses es retiren de l'Iraq tal com està planejat, seria un cop desmoralitzador pels iraquians, per a qui una retirada significaria que la llibertat de l'Iraq és una causa perduda. Aquest esdeveniment també reforçaria el poder dels terroristes i crearia una força major contra la qual hauria de lluitar tot el món en un futur. Seran només uns quants els països europeus els que apareixeran als llibres d'història com els que es van quedar de braços creuats en la lluita per la democràcia i la fi del terrorisme al segle XXI?

Matrix a l'Iraq

Isabel Aspe - Vitoria-Gasteiz - 7.6.2005

Traducció : Agustín Alepuz (AJUT)
La informació que ens arriba des de l'Iraq ens dóna una imatge deformada de la realitat. Manipulació, atacs a periodistes... els governs i els exèrcits fan tot el que poden perquè no sapiguem què hi passa en realitat.
La guerra informativa i mediàtica a l'Iraq no va començar el març del 2003 amb el bombardeig sobre Bagdad, sinó que ja s'havia utilitzat abans per fer venir por a l'opinió pública mundial mitjançant manipulacions, i, d'aquesta manera, afavorir l'aprovació d'una guerra unilateral que no comptava amb el consens de l'ONU.

Sospites confirmades

Ara sabem allò que abans sospitàvem: les armes de destrucció massiva no van existir mai, no hi ha hagut cap relació entre Saddam Hussein i Al Qaida, i els perillosos centres d'investigació i fabricació d'armes de destrucció massiva han resultat ésser, en la majoria dels casos, cabanes de pastors i planters de xampinyons... Ni tan sols el gall dindi que Bush va mostrar als mitjans de comunicació el dia d'Acció de Gràcies era real, sinó que es tractava d'una vulgar imitació de plàstic...

Per molt mal que els faci als dirigents nord-americans, la nova societat de la informació fa cada cop més difícil allò que deia Goebbels, ministre de propaganda nazi: "una mentida repetida mil cops es converteix en veritat". L'aparició de nous mitjans de comunicació àrabs, amb punts de vista nous, i de formes de comunicació innovadores, han facilitat l'arribada de més informació, de manera que, per primer cop, ha estat possible que l'opinió pública s'alliberés de la *Matrix* mediàtica i propagandística creada pels EUA.

Al-Jazira ens obre els ulls

La televisió àrab Al-Jazira ha proporcionat imatges censurades pel govern dels Estats Units i ha demostrat que hi havia contradiccions en informacions retransmeses sobre accions militars. A tall d'exemple, podem recordar l'atac nord-americà contra un campament d'entrenament de terroristes a l'oest de l'Iraq, que Al-Jazira va denunciar per ésser una matança al banquet d'un casament i en qual hi va haver 42 víctimes, entre les quals hi havia 14 nens

menors de dotze anys i 11 dones d'edats diverses.

Al-Jazira s'ha convertit en un referent informatiu per als occidentals, fins al punt de treure-li protagonisme a les agències de notícies nord-americanes, i molt especialment a la cadena de televisió CNN, la televisió "oficial" de la primera Guerra del Golf.
.

L'aparició de nous mitjans de comunicació ha permès, alhora, la filtració d'informació com la que es va produir després dels execrables abusos a Guantànamo i a la presó d'Abu Graib. Les imatges esglaiadores de presoners iraquians torturats per soldats nord-americans van qüestionar la definició d'aquesta guerra com d'alliberament del poble iraquià.

Informacions falses

Un altre exemple de confusió mediàtica és la retractació de la revista *Newsweek*, al maig passat, de les seves informacions sobre la profanació de l'Alcorà a la base nord-americana de Guantánamo. La rectificació es va produir després de protestes violentes per tot el món àrab i especialment a Afganistan, on van morir 16 persones. Tot i així, el Pentàgon ha acabat reconeixent diverses profanacions al llibre sagrat musulmà.
Un cas similar el va viure ara fa un any el diari *Daily Mirror*, el qual, després de publicar unes fotografies de pressumptos abusos als presoners iraquians per part de les forces britàniques, va rectificar dient que eren falses, un fet que va significar la dimissió del director.
Fins i tot els grups de la insurgència iraquiana han fet servir els mitjans de comunicació i les noves tecnologies per extendre la por entre les forces nord-americanes i els que cooperen amb el govern de la transició. Malgrat la censura del govern nord-americà, hem vist horroritzats l'execució de persones segrestades, el desmembrament dels cadàvers de soldats nord-americans morts en una emboscada... i mentrestant als EUA se censuren les imatges dels taüts dels soldats que tornen morts de l'Iraq. Així, doncs, els mitjans de comunicació són una part central d'aquesta guerra abominable, i els periodistes l'objectiu principal, tal com ho demostra el fet que gairebé 60 periodistes hagin estat assassinats des de l'inici de la guerra, dels quals la majoria són iraquians, i que 22 hagin estat segrestats.

Ara ja no es pot dir, com Sòcrates, "només sé que no sé res", i fugir d'aquesta manera de l'horror d'aquesta guerra. Cal acabar amb aquesta *Matrix* infernal que converteix Orient i Occident en enemics mitjançant la propaganda, la manipulació i el fanatisme. Per aconseguir-ho, necessitem periodistes independents que siguin capaços de dir què passa al lloc dels fets i dir al gall dindi, gall dindi, i al plàstic, plàstic. La lluita contra el

terrorisme internacional no pot ésser la nova *Matrix* que deforma la realitat i aliena la nostra societat. Cal sortir d'aquesta espiral de mentides i de confusió. No permetem que els mitjans de comunicació es converteixin en armes d'intoxicació massiva, estiguem a l'aguait i siguem crítics.